

	Project:	Oosterweelverbinding – Rechteroever - Perceel 3b
	Titel:	Werfreglement

Oosterweelverbinding Rechteroever Perceel 3b

WERFREGLEMENT

DOCUMENTCODE					
INFRA OBJECT	OBJECT	ORG	DOC TYPE	WCODE	VOLGNR
OWRB-00ALG-ROC-PRC-W14-000001					

DOCUMENTGEGEVENS		
	SE PAKKET	
	DGB	DISC FASE VOLGNR
	000-00-AL-PB02	

HUIDIGE REVISIE					
(DE VOLLEDIGE REVIESIEGESCHIEDENIS IS OP HET DOCUMENTMANAGEMENTSYSTEEM TERUG TE VINDEN)					
		ROCO			
DATUM	REV.	OPST.	CONTR.	GOEDK.	
30/01/2026	3.0	WVAD	AJVH	JPH	
Goedkeuring zie workflow documentmanagementsysteem					

Revisiebeheer

REV.	OPST.	DATUM	BETREFT INHOUDELIJKE WIJZIGING / AANVULLING
1.0	JLE	20/12/2021	Eerste revisie
2.0	JLE	08/02/2022	Tweede revisie
3.0	WVAD	30/01/2026	Volledige revisie van document

Nota verwijzingen

DOC NUMMER	TITEL
OWRB-07891-ROC-NOT-W14-000010	Nota Life Saving Rules
OWRB-07891-ROC-NOT-W14-000002	Nota Steigers, trappentorens en rolsteigers
OWRB-ROCO-000-00-WV-WU01-NOT-0003	Nota Veilig hijsen
OWRB-07891-ROC-NOT-W14-000013	Nota Hijs- en funderingswerken nabij de publieke omgeving
OWRB-07891-ROC-NOT-W14-000014	Nota tunnelveiligheid - uitvoeringsfase

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	7
1.1	Doel van het plan	7
1.2	Toepassingsgebied	7
1.2.1	<i>Toepassingsgebied leveranciers*</i>	7
2	Organisatie Veiligheid & Gezondheid (V&G).....	8
2.1	Veiligheidsbewustzijn.....	8
2.2	Veiligheidscoördinatie.....	8
2.3	Interne / externe dienst Preventie en bescherming op het werk	8
2.3.1	<i>Buitenlandse onderaannemers</i>	8
3	Beleid	10
3.1	V&G Beleidsverklaring	10
3.2	Rookbeleid*	10
3.3	Alcohol- en drugsbeleid*	10
3.4	Sanctiebeleid*	10
4	Certificering.....	12
4.1	Certificering VCA/ISO 45001	12
4.1.1	<i>Overzicht VCA persoonscertificaten*</i>	12
5	Op te stellen documentatie.....	14
5.1	Werkplan Onderaannemingswerken	14
5.2	Indiening en goedkeuring	14
5.3	Afwijken van plannen.....	14
6	V&G Risicomanagement.....	15
6.1	Identificeren, beoordelen en reduceren van risico's.....	15
6.1.1	<i>Beheersmaatregelen</i>	15
6.1.2	<i>ALARP principe</i>	16
6.2	Risicoanalyse in het werkplan	16
6.3	Taak Risico Analyse.....	16
6.4	Toolbox meetings	16
6.5	Kick-off meeting	17
6.5.1	<i>Drijvend materiaal</i>	17
6.6	Startwerkoverleg	17
6.7	LMRA*	17
7	Hoog Risico Activiteiten / ROCO Life Saving Rules*	19
7.1	Werkvergunningen	19
8	Opleiding en competenties.....	21
8.1	Minimum leeftijden op de bouwplaats*	21
8.2	Voertaal en taalbeheersing	21

8.3	Verplichte invulling functies	21
8.4	Bekwaamheid	22
8.5	Risicovolle taken en risicofuncties	22
8.5.1	<i>Overzicht risicofuncties en opleidingscertificaten</i>	22
8.5.2	<i>Uploaden documentatie personeel</i>	23
9	Toezicht en Veiligheidsrondgangen	24
9.1	Algemeen	24
9.2	Toezicht en Veiligheidsrondgangen	24
9.3	Beoordelen leveranciers en Onderaannemers*	25
10	V&G Beheer	26
10.1	Bouwplaats inrichting en voorzieningen	26
10.1.1	<i>Werkplekverlichting</i>	26
10.2	Beveiliging	26
10.3	Orde en netheid*	26
10.4	Materieel*	26
10.5	Arbeidsmiddelen*	27
10.5.1	<i>Hoogwerkers en schaarliften</i>	28
10.5.2	<i>Steigers</i>	28
10.6	Buitenlands materieel en arbeidsmiddelen*	28
10.7	Elektrische installaties	28
10.8	Voertuigen en grondverzet- en materiaalverladingsmachines*	29
10.8.1	<i>Gebruik van GSM en Smartphone*</i>	29
10.8.2	<i>Verplaatsingen op de werf*</i>	29
10.9	Collectieve beschermingsmiddelen*	30
10.10	Persoonlijke beschermingsmiddelen*	30
10.10.1	<i>Kledingvoorschriften PBM's*</i>	30
10.10.2	<i>Additionele PBM's</i>	31
10.11	Hijsplan	31
10.11.1	<i>Kritieke hijsen</i>	31
11	Gevaarlijke stoffen	32
11.1	Stofbeheersing*	32
11.2	Asbest	32
11.2.1	<i>Asbesthoudende afval</i>	32
11.2.2	<i>Toeval vondst asbest</i>	33
11.2.3	<i>Blootstelling asbest</i>	33
11.3	Verontreinigde gronden	33
11.3.1	<i>Aantreffen onbekende verontreiniging</i>	33
11.4	Gevaarlijke stoffen en producten	34
11.4.1	<i>Werken met en opslag van gasflessen</i>	34

12	Milieu.....	35
12.1	Afval*	35
12.2	Waterbeheer	36
12.3	Stof- en geluidsbeheersing*	36
12.3.1	<i>Stofbeheersing*</i>	36
12.3.2	<i>Geluidsbeheersing*</i>	36
13	Noodsituaties	38
13.1	Werfnoodinterventieplan en BHV/EHBO-organisatie.....	38
13.2	Noodoefeningen.....	38
13.3	Doorgangen van de Nood- en Hulpdiensten*.....	38
14	Incidentenmanagement	39
14.1	Algemeen	39
14.2	Melding incidenten*	39
14.3	Incident onderzoek	39
14.3.1	<i>Ernstig arbeidsongeval*</i>	39
15	Toegang tot het TM ROCO werkterrein.....	40
15.1	Medewerkers TM ROCO en Onderaannemers	40
15.2	Leveranciers*	40
15.3	Werkbezoeken	40
Bijlage 1	V&G Beleidsverklaring	41
Bijlage 2	Akkoordverklaring VGM	42
Bijlage 3	PBM matrix.....	43

1 Inleiding

1.1 Doel van het plan

Het doel van dit werfreglement is om de veiligheid en gezondheid van alle personen (inclusief chauffeurs, leveranciers, bezoekers, etc.) die beroepshalve aanwezig zijn gedurende de bouwactiviteiten te garanderen en de impact/hinder naar de omgeving te beperken. Dit door informatie en veiligheids- en milieueisen te verschaffen aan TM ROCO medewerkers, zijn onderaannemers, leveranciers en nevenaannemers.

1.2 Toepassingsgebied

De veiligheidsorganisatie op het TM ROCO project vertrekt vanuit de visie van het bovenliggend Deelmanagementplan Veiligheidsbeheer. Dit is verder uitgewerkt in dit Werfreglement welke geldt voor alle activiteiten van TM ROCO, onderaannemers, leveranciers, bezoekers en nevenaannemers. Het plan is steeds raadpleegbaar en maakt deel uit van het contract voor diensten of werkzaamheden.

Dit Werfreglement informeert alle betrokken personen en instanties over de mogelijke risico's en de te nemen beheersmaatregelen op het gebied van veiligheid en gezondheid als gevolg van de uitvoering van dit werk om de veiligheid op het werk te kunnen beheersen. De in dit Werfreglement beschreven maatregelen zijn van toepassing op alle werknemers op de bouwplaats, zowel bedienden als arbeiders alsook de onderaannemers en nevenaannemers.

Voor aanvang van de werken verklaart elke onderaannemer zich akkoord met het Werfreglement door het invullen en ondertekening van de akkoordverklaring (zie Bijlage 2 Akkoordverklaring VGM). Alle betrokken partijen, zowel vennoten als onderaannemers, dienen het Werfreglement te kennen en na te leven via contract en verklaring. De akkoordverklaring VGM is een bijlage van de onderaannemersovereenkomst en moet aan het werkplan van de onderaannemer worden toegevoegd.

De laatste versie van het Werfreglement is toegankelijk op de website van TM ROCO: www.rocob.be.

1.2.1 Toepassingsgebied leveranciers*

De paragrafen gemarkeerd met een ster symbool “*” zijn van toepassing op de leveranciers welke producten, materieel, afval, machines, et cetera leveren en/of lossen en ophalen.

2 Organisatie Veiligheid & Gezondheid (V&G)

Iedere werknemer heeft de taak en wettelijke verplichting om de veiligheid & gezondheid te verzekeren bij de uitvoering van het werk, voor zichzelf en voor anderen.

Al het personeel moet zich houden aan alle wettelijke en reglementaire vereisten en aan de procedures en normen die van toepassing zijn op het project. De medewerker moet zich ervan verzekeren dat alle nodige maatregelen genomen zijn, zodat werkzaamheden op veilige wijze kunnen worden uitgevoerd.

2.1 Veiligheidsbewustzijn

TM ROCO heeft zich een proactieve veiligheidscultuur ten doel gesteld. Het realiseren van een proactieve veiligheidscultuur is een groeiproces. Het doel is dat iedere medewerker die bij TM ROCO betrokken is over een proactief veiligheidsbewustzijn beschikt. Voor ieder teamlid is het vanzelfsprekend om elkaar aan te spreken op (on)veiligheid. Daarbij heeft eenieder respect voor terugkoppeling naar hem of haar. TM ROCO ziet het als een gezonde ambitie om als project een stap naar niveau 4 van de NEN Safety Culture Ladder (SCL) te maken. De Onderaannemer zal volledige medewerking verlenen aan TM ROCO om gezamenlijk de ambitie te behalen.

2.2 Veiligheidscoördinatie

Om de veiligheidscoördinatie efficiënt te laten verlopen, is de Onderaannemer verplicht een Veiligheidsverantwoordelijke aan te duiden op de Bouwplaats, die deelneemt aan de coördinatievergaderingen, georganiseerd door TM ROCO, de Opdrachtgever of de veiligheidscoördinator en waarvoor hij opgeroepen wordt.

Door de veiligheidscoördinator verwezenlijking is een coördinatiestructuur opgezet. Op basis van de activiteiten beslist de coördinator wie dient deel te nemen aan dit overleg. Er wordt van de genodigden inclusief onderaannemers verwacht dat ze deelnemen aan deze overleggen.

2.3 Interne / externe dienst Preventie en bescherming op het werk

De onderstaande bepalingen geven de vereisten weer voor medische geschiktheid en samenwerking met diensten voor preventie en bescherming op het werk:

- Het bedrijf dient een ongevalverzekering te hebben afgesloten voor haar medewerkers.
- Het bedrijf dient te beschikken over een interne dienst voor preventie en bescherming op het werk met minstens 1 preventieadviseur, conform de [Belgische wetgeving](#)
- Aangaande medische geschiktheid van zijn personeel verbindt de Onderaannemer (waaronder te verstaan ook zijn eventuele (onder-)onderaannemers) zich er toe een contract te hebben met een Belgische Externe Dienst voor Preventie en Bescherming (EDPB).
- Zijn werknemers, minimaal voor deze met veiligheidsfuncties, zijn op jaarlijkse basis medisch onderzocht en in bezit van een medisch attest.
- Indien de Onderaannemer geen contract heeft met een Belgische Externe Dienst voor Preventie en Bescherming zorgt de Onderaannemer ervoor dat al zijn uitvoerend personeel medisch gekeurd is, en dit in overeenstemming met de Belgische richtlijnen.

2.3.1 Buitenlandse onderaannemers

Als de interne dienst van de buitenlandse Onderaannemer niet in staat is om alle opdrachten zelf correct uit te voeren is de Onderaannemer verplicht om aanvullend een beroep te doen op een externe dienst die specifiek hiervoor erkend is (bijvoorbeeld via Mensura). De Onderaannemer heeft hierbij de keuze

een beroep te doen op een erkende dienst (EDPB) die erkend is in België of op een bevoegde externe dienst uit een andere lidstaat van de Europese Unie die de Belgische wetgeving op het vlak van welzijn correct kan toepassen. De buitenlandse werkgevers moeten de bepalingen uit de Belgische regelgeving op het vlak van gezondheidstoezicht in acht nemen.

3 Beleid

3.1 V&G Beleidsverklaring

De Directie van TM ROCO heeft een V&G beleidsverklaring opgesteld om doelstellingen op het gebied van kwaliteit, veiligheid, gezondheid en milieu te verwezenlijken. In de V&G Beleidsverklaring van dit document is dit nader uitgewerkt, zie Bijlage 1.

De nadruk hierin wordt gelegd op een proactieve veiligheidscultuur waarin de medewerker centraal staat. Het belang om met elkaar te spreken en naar elkaar te luisteren is de basis hiervoor.

3.2 Rookbeleid*

TM ROCO voorziet een rookvrije werkruimte voor zijn werknemers. Het is verboden om op de verschillende projectlocaties te roken in een binnenruimte. Dit geldt voor kantoorruimten, keten, machines, magazijnen, etc. Het is ook verboden om te roken in de nabijheid van gevaarlijke producten.

3.3 Alcohol- en drugsbeleid*

Het bezit, de distributie of de verkoop van alcoholische dranken of drugs zijn in het gehele project niet toegestaan. Het niet in staat zijn om te werken door gebruik van drugs of alcohol is strikt verboden.

Een werknemer van wie het bouwplaats management vermoedt dat hij of zij onder invloed verkeert, wordt een vrijwillige test aangeboden om zich van het vermoeden vrij te pleiten. Bij weigering of als de tests positief blijken, wordt de medewerker onmiddellijke toegang ontzegd van de werf en wordt direct contact opgenomen met de werkgever om de vervolgstappen af te stemmen in overeenstemming met de CAO 100 en de eigen procedures. Onaangekondigde controles op het bezit en/of het gebruik van alcohol en drugs kunnen door TM ROCO te allen tijde uitgevoerd worden.

Na een overtreding van deze richtlijn kan enkel de arbeidsarts van de werkgever de werknemer al dan niet geschikt verklaren om terug het werk te hervatten.

3.4 Sanctiebeleid*

Een van de veiligheidsprincipes die TM ROCO hanteert zijn de ROCO Life Saving Rules (LSR) en dat we elkaar aanspreken en dat we accepteren aangesproken te worden. Het zorgt ervoor dat onze veiligheidsprincipes en- regels de norm worden en het niet naleven ervan niet zonder consequenties blijft.

Het sanctiebeleid is van toepassing op alle medewerkers, inclusief onderaannemers en leveranciers. Vastgestelde inbreuken bij nevenaannemers worden gemeld aan Lantis, welke als opdrachtgever over de bevoegdheid beschikt om sancties op te leggen. Het doel is om voor iedereen een veilige werkomgeving te creëren. Waarschuwen en sanctioneren horen daar zo nodig bij. Het sanctiebeleid is geen vrijblijvende zaak. Als de ernst van de overtreding(en) en de omstandigheden dit naar oordeel van TM ROCO rechtvaardigen, zal worden overgegaan tot sanctionering. In de beoordeling wordt rekening gehouden met de aard en omstandigheden van de werkzaamheden en de overtreding.

Sancties zullen in ieder geval worden opgelegd voor de volgende overtredingen:

- a) Onveilig gedrag waardoor men zichzelf en/of anderen, inclusief de omgeving, in gevaar brengt of kan brengen.

- b) Onjuist gebruik van arbeidsmiddelen en gevaarlijke stoffen, waardoor men zichzelf en/of anderen in gevaar brengt/kan brengen.
- c) Niet werken volgens de veiligheidsregels/-voorschriften en -instructies.
- d) Onjuist of geen gebruik maken van de voorgeschreven PBM.
- e) Niet deelnemen of meewerken aan veiligheidsvoorlichting/-instructie zonder geldige reden of zonder goedkeuring van de leidinggevende.
- f) Het op de hoogte zijn van (potentiële) gevaren en dit niet direct melden bij de direct leidinggevende van TM ROCO.

Voor de uitvoering van het sanctiebeleid gelden de volgende stappen:

- 1. Een mondelinge waarschuwing, dit wordt vastgelegd in het waarschuwingsregister van het betreffende deelgebied.
- 2. Een gesprek met de medewerker en de leidinggevende, inclusief een schriftelijke waarschuwing.
- 3. Definitieve verwijdering van het project.

Vanaf stap 2 worden de sancties geregistreerd. Bij elke sanctie zal ook bekeken worden in hoeverre de leidinggevende aangesproken moet worden, specifiek in hoeverre de leidinggevende de medewerker in staat heeft gesteld om de werkzaamheden veilig uit te kunnen voeren. Naarmate de ernst van de overtreding/constatering kunnen de eerste twee stappen overgeslagen worden.

Tot slot kan naast het opleggen van sancties, afhankelijk van de aard en de ernst van de overtreding, ook worden gekozen voor aanvullende maatregelen. Hierbij kan worden gedacht aan het volgen van een extra opleiding of instructie, het opnieuw bekijken van het onthaalfilmpje of andere gerichte veiligheidsinstructies. Deze maatregelen kunnen in combinatie met een sanctie worden toegepast en dragen bij aan het versterken van het proactief veiligheidsbewustzijn.

4 Certificering

4.1 Certificering VCA/ISO 45001

De Onderaannemer moet minimaal gecertificeerd zijn volgens VCA* (of gelijkwaardig zoals ISO 45001). Indien de Onderaannemer een consortium betreft behoort het consortium VCA* gecertificeerd te zijn of hebben alle afzonderlijke bedrijven binnen dit consortium een certificaat volgens VCA* (of gelijkwaardig).

- Het VCA*-certificaat dient betrekking te hebben op het soort van activiteiten waartoe de Onderaannemingswerken behoren.
- Alle operationele medewerkers moeten minimaal beschikken over het diploma Basis veiligheid VCA en de ZZP'ers en "voormannen/ploegbazen over een VCA-VOL.

Leidinggevenden en personen van de Onderaannemer die invloed kunnen uitoefenen op het ontwerp of de uitvoeringswijze moeten beschikken over VCA-VOL (of een diploma zoals beschreven in de VCA). Personen die beschikken over een diploma preventieadviseur niveau 1 en 2 (respectievelijk HVK/MVK) zijn hiervoor vrijgesteld.

Indien de Onderaannemer een beroep doet op een uitzendbureau voor arbeidskrachten, dient deze gecertificeerd te zijn conform VCU, of een gelijkwaardige buitenlandse erkenning. Uitzendbureaus dienen verplicht de regelgeving omtrent de uitzendarbeid (met inbegrip van de collectieve arbeidsovereenkomsten) na te leven. Uitzendarbeid mag uitsluitend aangewend worden in wettelijk toegestane situaties. Uitsluitend uitzendbureaus die door de Vlaamse Overheid erkend zijn, mogen ingezet worden. Dit geldt zowel voor Belgische als buitenlandse uitzendbureaus.

Wanneer de Onderaannemer bij aanvang van de Onderaannemingswerken of tijdens de uitvoering ervan niet langer voldoet aan de eisen van dit artikel, moet de Onderaannemer TM ROCO hiervan binnen twee werkdagen per aangetekend schrijven op de hoogte brengen.

4.1.1 Overzicht VCA persoonscertificaten*

Rollen	Digitale veiligheids-instructie	VCA-VOL	VCA basis	Geen VCA
Directieleden van TM ROCO en Partners	X	X		
Alle bedienden die toegang tot de werf willen verkrijgen met een projectpas.	X	X		
Alle leidinggevenden op de werf van zowel TM ROCO, partners en OA (uitvoerders, ploegleiders).	X	X		
Arbeiders (partners, onderaannemers)	X		X	
Stagiairs (kantoor)	X			X
Stagiairs (werf)	X		X	
Zelfstandigen met een leidinggevende functie	X	X		
Zelfstandige (vak)arbeiders (ZZP'ers)	X		X	
Chauffeurs van betonmixers	X		X	
Betonpompmachinisten	X		X	

Leveranciers die enkel eenvoudige leveringen uitvoeren zoals pakketjes of als TM ROCO lost.				X
Leveranciers die zelf lossen met een meeneemheftruck (kooi aap).				X
Leveranciers die op de bouwplaats lossen met een autolaadkraan.			X	
Monteurs die enkel onderhoud of reparatie uitvoeren	X		X	
Onderhoudspersoneel	X		X	
Bewakingspersoneel	X		X	
Personeel van maatwerk bedrijven	X		X*	

X: VCA-basis of bewijs van 8u veiligheidsopleiding gegeven door de werkgever. KB van 15/04/2023 minimale veiligheidsopleiding van 8 uur voor alle werknemers werkzaam op werven Tijdelijke mobiele bouwplaatsen.*

5 Op te stellen documentatie

5.1 Werkplan Onderaannemingswerken

De Onderaannemer stelt een werkplan op voor de werkzaamheden die zij uitvoeren. Dit werkplan dient volgens de vereisten van dit werfreglement en akkoordverklaring VGM van TM ROCO (zie Bijlage 2) te zijn opgemaakt.

In het werkplan dient een risicoanalyse te zijn opgesteld voor de specifieke werkzaamheden, zie 6.2 Risicoanalyse in het werkplan.

Alle opgestelde documentatie is ook van toepassing op eventuele onderaannemers van de Onderaannemer.

5.2 Indiening en goedkeuring

Het werkplan dient minimaal 20 werkdagen voor start activiteiten ter goedkeuring te worden overgemaakt aan TM ROCO.

5.3 Afwijken van plannen

Om de werken veilig uit te kunnen voeren zijn duidelijke afspraken en een goede voorbereiding cruciaal. Om deze reden hanteert TM ROCO het principe 'Stick to the plan!'.

Bij wijzigingen en afwijkingen op het werkplan of andere plannen dient het goedkeuringsprincipe zoals is omschreven bij het betreffende plan/document waarop afgeweken wordt, te worden gevolgd. Hierbij is het van belang dat mogelijke raakvlakken, risico's en planning nadrukkelijk besproken worden zodat de veiligheid bij een gewijzigde uitvoeringsmethodiek op het project niet in het geding komt.

Bij grote wijzigingen ten opzichte van het vooropgesteld werkplan of (zeer) taakgerichte risico's, wordt een TRA (Taak Risico Analyse) opgesteld. Zie paragraaf 6.3 Taak Risico Analyse.

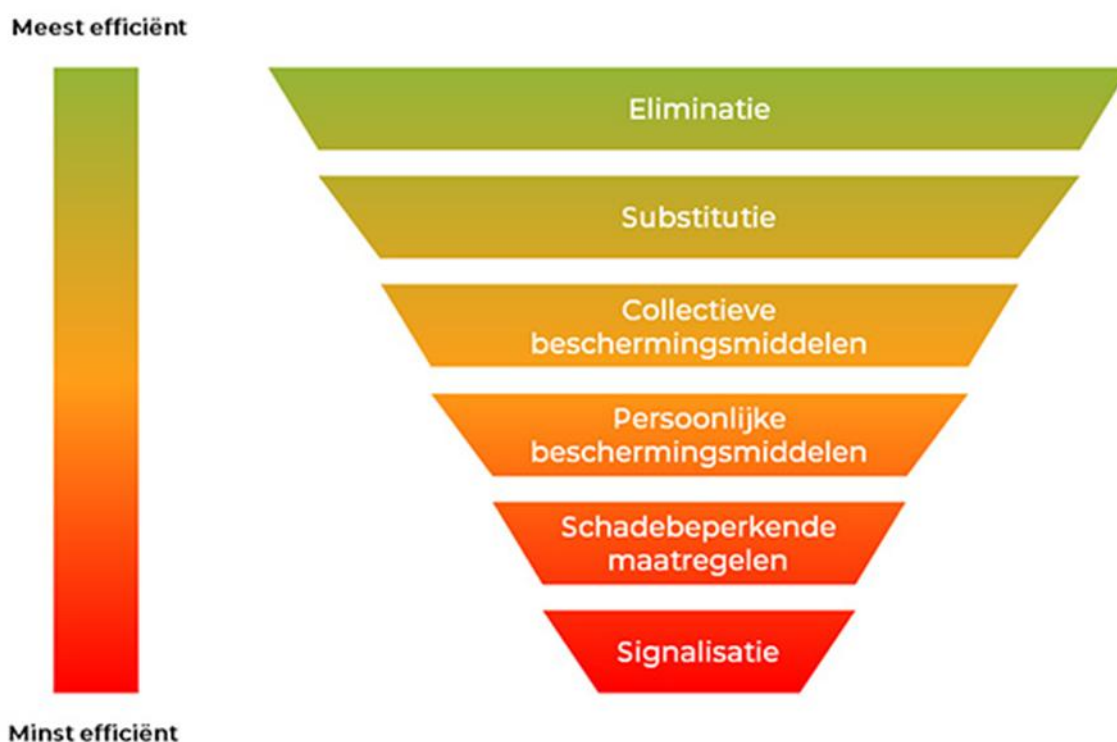
6 V&G Risicomanagement

6.1 Identificeren, beoordelen en reduceren van risico's

Het identificeren van gevaren, beoordelen van risico's en het invoeren van beheersmaatregelen zijn cruciaal om het werk veilig te kunnen uitvoeren. TM ROCO en zijn Onderaannemers dienen voor de uit te voeren activiteiten een risicoanalyse op te stellen.

6.1.1 Beheersmaatregelen

Vanuit de risicoanalyse wordt bepaald of het risico aanvaardbaar is of extra beheersmaatregelen nodig zijn. De beheersmaatregelen worden steeds in functie van de preventiehiërarchie (zie Figuur 1) gekozen. In de meeste gevallen is een combinatie van maatregelen vanuit de preventiehiërarchie nodig voor een aanvaardbaar risiconiveau.

FIGUUR 1: PREVENTIEHIËRARCHIE

Deze rangschikking is afgeleid uit de Welzijnswet en omvat achtereenvolgens:

1. **Eliminatie:** Het gevaar volledig wegnemen. Door e.g. onderwater werkzaamheden niet met duikers maar met een ROV uit te voeren.
2. **Substitutie:** Het gevaar vervangen door iets wat minder gevaarlijk is. Bijvoorbeeld, een gevaarlijke machine vervangen door een veiliger alternatief. Dit is een stap lager in de hiërarchie.
3. **Collectieve Beschermingsmiddelen (CBM):** Maatregelen die alle werknemers beschermen, zonder dat zij zelf een actieve handeling moeten verrichten (bv. een valgevaar afschermen met hekwerk).
4. **Persoonlijke Beschermingsmiddelen (PBM):** Individuele beschermingsmiddelen voor de werknemer, zoals een veiligheidsbril of gehoorbescherming.
5. **Organisatorische/schadebeperkende maatregelen:** Aanpassen van werkmethodes, procedures, opleidingen en gezondheidstoezicht om de risico's te beperken.

6. **Signalering:** Maatregelen zoals markeringen, pictogrammen en waarschuwingsborden om werknemers te wijzen op gevaarlijke situaties.

6.1.2 ALARP principe

Risico's kunnen ondanks beheersmaatregelen in de praktijk vaak niet tot nul worden gereduceerd. Er blijft dus een restrisico over. Het restrisico is aanvaardbaar wanneer het "As Low As Reasonably Practicable (**ALARP**)" is. "Zo laag is als redelijkerwijs mogelijk". Dit betekent dat het risico is verminderd tot een niveau waarbij het aanvaard wordt door de organisatie, rekening houdend met de technische haalbaarheid, kosten en inspanning, wettelijke verplichtingen en eigen eisen.

6.2 Risicoanalyse in het werkplan

TM ROCO brengt de onderaannemer vooraf op de hoogte van de eventueel locatie specifieke risico's welke grote invloed hebben op een veilige uitvoering. De onderaannemer dient deze, samen met de activiteiten-specifieke risico's, mee te nemen in zijn werkplan en in zijn offerte. Indien nodig wordt er gezamenlijk tussen TM ROCO en de Onderaannemer een risicoanalyse sessie georganiseerd om de risico's en maatregelen af te stemmen.

6.3 Taak Risico Analyse

Bij grote wijzigingen ten opzichte van het vooropgesteld werkplan of (zeer) taakgerichte risico's, wordt een TRA (Taak Risico Analyse) opgesteld.

Voorbeelden zijn de volgende situaties:

- Complexe werkzaamheden
- In situaties waar afgeweken dient te worden van de voorziene werkmethodieken
- Eenmalige werkzaamheden
- Weinig voorkomende werkzaamheden
- Werkzaamheden met een verhoogd risico

De TRA wordt, indien van toepassing, toegevoegd aan het desbetreffende werkplan en wordt teruggekoppeld naar de (Hoofd) Uitvoerder van TM ROCO verantwoordelijk voor de werken.

6.4 Toolbox meetings

De Onderaannemer organiseert periodiek en minstens 1x per maand zelf een toolbox meeting over veiligheid met zijn medewerkers en onderaannemers, en deelt het verslag/formulier hiervan binnen 5 werkdagen met TM ROCO in het deelgebied.

De medewerkers van onderaannemers sluiten ook aan bij de toolbox meetings van TM ROCO indien dit door TM ROCO gevraagd wordt; de kost hiervoor is inbegrepen in de Prijs van de Onderaannemer; TM ROCO aanvaardt geen enkele meerkosten in het kader van deze toolbox meetings.

Indien nodig worden native sprekers van onderaannemers hierbij betrokken om in de taal van de aanwezigen de toolbox te geven.

Wat betreft de veiligheid, gezondheid en milieu kunnen op maandbasis bijvoorbeeld de volgende thema's worden aangesneden:

- De veiligheidsregels van TM ROCO en of de onderaannemer.
- De informatie over de incidenten die zich hebben voorgedaan bij de onderaannemer, TM ROCO of één van de partners.

- De regels voor gebruik, inspectie en opslag van gereedschap, uitrustingen en/of PBM/CBM's.
- De noodmaatregelen en -procedures.
- Toelichting en leermomenten uit inspecties.
- De wijzigingen in de organisatie van de bouwplaats.

6.5 Kick-off meeting

Nadat het werkplan is goedgekeurd organiseert TM ROCO een Kick-off waarbij de belangrijkste aandachtspunten, randvoorwaarden en eventuele stop & bijwoonpunten van de werkzaamheden worden besproken. Deelnemers zijn de werkvoorbereiding, uitvoering, V&G, milieu (afhankelijk van werkzaamheden), Lantis (bij de grotere/langdurige en/of hoog risico werken) en de onderaannemer.

Van de kick-off meeting vindt verslaglegging plaats door TM ROCO, waarin de gemaakte afspraken worden vastgelegd.

6.5.1 Drijvend materiaal

Wanneer er met drijvend materieel wordt gewerkt (e.g. pontons, schepen) wordt een kick-off meeting georganiseerd in samenwerking met de Nautisch Coördinator van TM ROCO en eventueel de vaarwegbeheerder. Afhankelijk van het type drijvend materiaal zal de vertegenwoordiger daarvan (kapitein, schipper, barge master) ook aansluiten bij de meeting.

6.6 Startwerkoverleg

De onderaannemer zorgt vóór aanvang van werkzaamheden dat de uitvoerende medewerkers aantoonbaar worden geïnstrueerd middels een Startwerkoverleg. In het Startwerkoverleg wordt minimaal het volgende besproken:

- Herhaling van relevante algemene veiligheidsregels (werfreglement);
- Werkzaamheden en uitvoeringsmethodiek
- Veiligheidsrisico's en beheersmaatregelen die voortvloeien bij de uit te voeren werkzaamheden
- Mogelijke interactie/raakvlakken risico's;
- Wat te doen bij incidenten en calamiteiten (melden, verzamelplek, enzovoort).
- Benodigde veiligheidsopleidingen, -certificaten en competenties.

Waar nodig zullen additionele zaken herhaaldelijk onder de aandacht worden gebracht tijdens Toolbox meetings (zie 6.4).

Zowel het Startwerkoverleg als de Toolbox meetings moeten formeel worden afgetekend en worden gedeeld binnen 5 werkdagen met TM ROCO.

6.7 LMRA*

Elke werknemer is persoonlijk verantwoordelijk voor veiligheid. Hoewel risico's vooraf zijn beoordeeld, blijft het belangrijk zelf alert te zijn op onvoorziene gevaren.

Voor de start van elke taak voeren alle werknemers, inclusief de (onder-)onderaannemers een LMRA uit. Hierbij wordt gecontroleerd of de werksituatie overeenkomt met het werkplan, de risicoanalyse of de TRA en of de taak veilig kan worden uitgevoerd. Indien nodig worden eerst bijkomende maatregelen genomen.

Een LMRA (vereist bij VCA-basisopleiding) moet dagelijks worden uitgevoerd:

- Vóór aanvang van een taak.

	Project: Oosterweelverbinding – Rechteroever - Perceel 3b
	Titel: Werfreglement

- Bij wijzigingen in werkmethode of omgeving.
- Of na een langere onderbreking (zoals een pauze).

7 Hoog Risico Activiteiten / ROCO Life Saving Rules*

Om alle betrokkenen (werknemers, (onder)aannemers, derden etc.) te beschermen tegen lichamelijk letsel zijn voor de uitvoering van de projectactiviteiten van TM ROCO de volgende hoog risico-activiteiten gedefinieerd.

- Werken op hoogte
- Bewegende voertuigen, installaties, machines etc.
- Hijsen
- Werken in de buurt van onder spanning staande apparatuur
- Graafwerkzaamheden
- Werken nabij / boven water
- Duiken
- Betreden besloten ruimtes

Om de aandacht te vestigen op deze hoog risicoactiviteiten zijn de ROCO Life Saving Rules vastgesteld. De ROCO Life Saving Rules bestaan uit 10 gedragsregels die zijn gerelateerd aan de veelvoorkomende projectactiviteiten die hoge risico's met zich meebrengen. Elke gedragsregel heeft een logo, een formulering en richtlijnen om het begrip en de communicatie te vergemakkelijken. Voor een nadere duiding van de ROCO Life Saving Rules is de nota 'OWRB-07891-ROC-NOT-W14-000010- Nota Life Saving Rules' opgesteld. De ROCO Life Saving Rules bestaan uit:

7.1 Werkvergunningen

TM ROCO heeft een aantal type werkvergunningen, deze worden uitgeschreven voor werkzaamheden waarbij specifieke veiligheidsmaatregelen genomen moeten worden. Hierbij kan, in overleg met TM ROCO, gebruik gemaakt worden van de specialistische kennis en het werkvergunningstelsel van de onderaannemer. TM ROCO moet in alle gevallen de laatste goedkeuring geven bij het uitschrijven van een werkvergunning.

De werkvergunning bevat omschrijving van het werk, veiligheidsinformatie, instructies, te nemen maatregelen en eventueel een Taak Risico Analyse (TRA).

Een werkvergunning is verplicht bij de volgende werkzaamheden:

- Werken in besloten ruimtes
- Duikwerkzaamheden
- Werken aan elektrische of mechanische installaties
- Grondroerende activiteiten (e.g. ontgravingen, damwand, grondboringen)

De voorgeschreven voorzorgsmaatregelen in de werkvergunning dienen te worden opgevolgd. Een werkvergunning is geldig op de dag van uitgifte. In geval van (brand- of gas) alarm op de werf verliezen de werkvergunningen hun geldigheid. Het werk mag pas hervat worden nadat het werkgebied is vrijgegeven en de verstrekker de werkvergunning opnieuw bekrachtigd heeft. De vergunninghouder is direct verantwoordelijk voor het veilig uitvoeren van het werk. Indien zijn eventuele medewerkers onveilig werken, wordt niet alleen desbetreffende medewerker maar ook de vergunninghouder hierop aangesproken. De vergunninghouder dient de werkvergunning door te nemen met de uitvoerenden.

8 Opleiding en competenties

8.1 Minimum leeftijden op de bouwplaats*

De volgende richtlijnen bepalen de toegestane minimumleeftijden voor verschillende categorieën personen op de bouwplaats:

- Arbeiders en bedienden: wettelijke minimum leeftijden
- Bezoekers: 16 jaar
- Stagiairs (*) en deelnemers aan observatiestage: 16 jaar, mits
 - Permanente begeleiding
 - Geen hoog risico taken (besloten ruimte, maritieme werkzaamheden, ...)
 - Na aanmelding via Verantwoordelijke Stelpost Talentenwerf en getekende stage-overeenkomst
 - onderhevig aan alle eisen in het kader van het Digitale Toegangsbeheer (DTB)

(): Personen die gewoon onderwijs volgen en in het kader van die opleiding arbeidsprestaties verrichten bij een werkgever om beroepservaring op te doen. Zij dienen daadwerkelijk prestaties te leveren bij een werkgever.*

8.2 Voertaal en taalbeheersing

De voertaal binnen het project is Nederlands. Al het leidinggevend personeel, inclusief contactpersonen bij de onderaannemer, dienen minimaal de Nederlandse of Franse of Engelse taal te beheersen.

Als blijkt dat adequate conversatie met betrekking tot veiligheid niet mogelijk is, dient de onderaannemer een tolk te voorzien die te allen tijde aanwezig is wanneer de anderstalige medewerkers aanwezig zijn op de werf. Ook valt het binnen de zorgplicht van de onderaannemer om te toetsen of de anderstalige medewerkers hebben begrepen wat van ze verwacht wordt.

De Onderaannemer ziet er ook op toe dat de nodige instructies, toolboxen, opleidingen, signalisatie, enzovoorts waarvoor hij verantwoordelijk is, in de nodige talen voorzien zijn om begrip door al zijn medewerkers te garanderen.

- De leidinggevende (tenminste de voorman/ploegbaas) van de Onderaannemer is gedurende de uitvoering van de Onderaannemingswerken permanent beschikbaar en aanwezig op de Bouwplaats volgens de noodzaak van de werkzaamheden.
- Op de Bouwplaats dient van de groep werknemers van de Onderaannemer welke uit anderstaligen bestaat, minimaal 1 medewerker van een groep van 5 personen in het Nederlands, Frans of Engels te kunnen communiceren.
- De Onderaannemer dient zorg te dragen voor een homogene samenstelling van de groep en teveel wisselingen van werknemers te voorkomen. De Onderaannemer informeert zijn medewerkers over het werfreglement en toetst of dit wordt begrepen.

8.3 Verplichte invulling functies

Onderaannemers voorzien:

- 1 voorman/ploegbaas per 12 werknemers.
- Fysieke aanwezigheid van een preventieadviseur vanaf 50 medewerkers op de werf.

Bovenstaande functies dienen minimaal de Nederlandse of Frans of Engelse taal te beheersen, zie 8.2 Voertaal en taalbeheersing.

8.4 Bekwaamheid

De Onderaannemer stelt uitsluitend personeel tewerk die voldoende bekwaam en medisch geschikt zijn en die over de nodige kwalificaties beschikken. Ook dient hun gedrag op de Bouwplaats in overeenstemming met de bepalingen van het werfreglement te zijn.

In geval van schending van dit artikel, kan TM ROCO de Onderaannemer en zijn personeel of de andere partijen op wie de Onderaannemer beroep doet, de toegang tot de Bouwplaats ontzeggen, onverminderd zijn recht op ontbinding van het Onderaannemingscontract ten laste van de Onderaannemer.

8.5 Risicovolle taken en risicofuncties

TM ROCO werkt uitsluitend met VCA- of ISO 45001-gecertificeerde bedrijven. Voor deze bedrijven is het VCA-register Risicovolle Taken van toepassing om de vakbekwaamheid van medewerkers te borgen en aan te tonen. VCA-bedrijven zijn verplicht aan te tonen dat medewerkers die risicovolle taken uitvoeren hiervoor specifiek zijn opgeleid volgens de eisen vastgelegd in het "Register van Risicovolle Taken" (zie <https://www.besacc-vca.be>). Indien een bedrijf eigen opleidingen verzorgt, dient de gelijkwaardigheid hiervan bij TM ROCO te worden aangetoond.

Risicovolle taken mogen enkel uitgevoerd worden door werknemers die hiervoor specifiek zijn opgeleid en beschikken over aantoonbare ervaring. Risicovolle taken zijn werkzaamheden die een verhoogd risico inhouden omwille van de gebruikte uitrusting, de werkmethoden of de omstandigheden. Voorbeelden zijn het werken in besloten ruimten of het aanslaan van lasten.

Voor functies waarbij mobiele arbeidsmiddelen worden gebruikt (zoals motorvoertuigen, kranen, hoogwerkers, graafmachines en hijs toestellen) is een attest "Veiligheidsfunctie" verplicht. Dit attest, afgeleverd door de arbeidsarts en één jaar geldig en maakt deel uit van het opleidingscertificaat.

8.5.1 Overzicht risicofuncties en opleidingscertificaten

Onderstaande tabel geeft een niet-limitatief overzicht weer op basis van de meest voorkomende risicofuncties bij TM ROCO welke in het digitale beheersysteem Conneqtr.Zen geüpload moet worden om de aantoonbaarheid hiervan op de bouwplaats te kunnen waarborgen.

Functie of werken met:	België: certificaten Risicovolle taken VCA	Nederland: certificaten	Medisch attest: veiligheidsfunctie(Be) GPO (NL)
Torenkraan machinist	IS-011/AV-017/AV-013	TCVT W4-06	X
Snel-opbouwkraan tot 10 ton	AV-015		X
Machinist kleine funderingsmachine		TCVT W4-02	
Machinist mobiele kraan	AV-013	TCVT W4-01	X
Machinist autolaadkraan met hijsfunctie	AV 015	TCVT W4-04	X
Machinist grondverzet met hijsfunctie	AV-014	TCVT W4-05	X
Rigger (niet kritieke lasten)	AV-004	TCVT W 4-09	

Rigger (kritieke lasten)	IS-006	TCVT W4-08	
Steigerbouwer	AV-021	Monteur steigerbouwer	
Elektriciens	BA5	NEN 3140	
Vorkheftruck	AV-001	SOG werken met een vorkheftruck	X
Reachtruck	AV-002		X
Roterende verreiker	IS-031	TCVT W-407	X
Roterende verreiker met hijsfunctie	IS-032	TCVT W-407	X
Veiligheidswacht besloten ruimte	IS-007	SOG buitenwacht	X
Schaarlift	AV-003	SOG verticale hoogwerker 3A of IPAF 3a	X
Zelfrijdende hoogwerker	IS-005	SOG mobiele boom cat. 3B of IPAF hoogwerker 3B	X
Dumper	Attest werkgever		X
Werken nabijheid spoor	Basis spoorveiligheid Infrabel		
Werken in besloten-ruimte van Aquafin	Training Aquafin		
Asbest – eenvoudige handelingen	Opleiding eenvoudige handelingen		

Ter aanvulling van bovenstaande tabel: Met het in bezit hebben van een Europees vergelijkbare certificaat kan ook worden volstaan, na verkrijging van toestemming van TM ROCO.

8.5.2 Uploaden documentatie personeel

De Onderaannemer krijgt van TM ROCO toegang tot het digitale beheersysteem (“actiecentrum Conneqtr.Zen”) van TM ROCO waarin alle personeelsdocumentatie verplicht opgeladen moet worden. Wanneer de documentatie ontvangen is krijgt het personeel de uitnodiging voor de online introductie, zie hoofdstuk 15 Toegang tot het ROCO werkterrein. Op verzoek van TM ROCO moeten medewerkers het bezit van deze certificaten kunnen aantonen op de werf.

De volgende types personeelsdocumentatie (e.g. certificaten, attesten) zijn verplicht en moeten in het digitale beheersysteem van TM ROCO geüpload worden:

- De relevante certificaten wanneer werknemers risicovolle taken volgens het “Register van Risicovolle Taken” (zie <https://www.besacc-vca.be>) gaan uitvoeren.
- De relevante certificaten bij risicofuncties, zie bovenstaande paragraaf 8.5.1 voor het niet-limitatieve overzicht van risicofuncties en opleidingscertificaten.
- Medisch attest “Veiligheidsfunctie”, welke afgeleverd wordt door de arbeidsarts van de onderaannemer.
 - Deze jaarlijkse medische onderzoeken kunnen uitgevoerd worden in het land waarin de Onderaannemer gevestigd is door een daar erkende arbeidsarts.

9 Toezicht en Veiligheidsrondgangen

9.1 Algemeen

Iedereen die op het project werkzaamheden uitvoert, heeft recht op een veilige en gezonde werkomgeving, conform de bepalingen van de Belgische Welzijnswet en de Codex Welzijn op het Werk.

Iedereen die zich bevindt op de bouwplaats en constateert dat niet wordt voldaan aan de gestelde veiligheidseisen heeft de plicht om deze te verhelpen of te melden bij zijn leidinggevend. Indien niet wordt voldaan aan een ROCO Life Saving Rule (LSR) heeft iedereen zelfs de plicht om de betrokkenen aan te spreken en de activiteit te stoppen. Gezamenlijk wordt een oplossing gezocht, zodat de activiteit veilig kan worden gecontinueerd.

Daarnaast worden op regelmatige basis veiligheidsrondgangen uitgevoerd om de doeltreffendheid van de genomen veiligheidsmaatregelen en de naleving van de wettelijke verplichtingen te beoordelen, en het gesprek te voeren met de betrokkenen. Deze dragen bij aan de continue verbetering van het preventiebeleid en het verder versterken van de veiligheidscultuur en risicogedrag vroegtijdig te detecteren.

9.2 Toezicht en Veiligheidsrondgangen

Dagelijks en direct toezicht wordt uitgevoerd door de direct leidinggevende van de Onderaannemer. De positie van de direct leidinggevende is essentieel voor het bereiken van een goed veiligheidsbewustzijn, deze persoon heeft immers de dagelijkse leiding over de werkzaamheden. De taak van de direct leidinggevende is om de mensen op de werkvloer dagelijks te informeren over de aanwezige veiligheidsrisico's, maar ook over de maatregelen die daarvoor genomen worden. Tevens dient de direct leidinggevende de arbeiders doorlopend te stimuleren en te motiveren om (on)veilige situaties te melden en verbetervoorstellen aan te dragen.

	Project: Oosterweelverbinding – Rechteroever - Perceel 3b
	Titel: Werfreglement

Voor rondgangen georganiseerd vanuit TM ROCO, voor zover deze betrekking hebben op de Onderaannemingswerken, is de Onderaannemer verplicht hieraan mee te werken en zijn medewerkers en onder(onder)aannemers hierover te informeren. Tevens dient dan tijdens de rondgangen een bevoegde van de Onderaannemer aanwezig te zijn om eventuele constatering onmiddellijk te kunnen verhelpen.

9.3 Beoordelen leveranciers en Onderaannemers*

In het kader van onze voortdurende inzet voor een veilige en gezonde werkomgeving, voert TM ROCO jaarlijks een evaluatie uit van onze onderaannemers. Deze beoordeling richt zich op naleving van veiligheidsvoorschriften, preventieve maatregelen, incidentenregistratie en het algemene veiligheidsbewustzijn op de werkvloer.

TM ROCO verwacht van de Onderaannemers een actieve bijdrage in het bevorderen van welzijn en veiligheid, conform de geldende wet- en regelgeving en onze interne richtlijnen. De resultaten van deze evaluatie worden gebruikt om samenwerking te versterken, risico's te beperken en waar nodig verbeteracties op te stellen.

10 V&G Beheer

10.1 Bouwplaats inrichting en voorzieningen

TM ROCO voorziet op de Bouwplaats schaft- en kledruimte en sanitaire installaties waar de Onderaannemer gebruik van maken. Het is de verantwoordelijkheid van de Onderaannemer om deze ruimtes na gebruik ordelijk en schoon achter te laten.

10.1.1 Werkplekverlichting

TM ROCO voorziet enkel de algemene verlichting op de Bouwplaats. De Onderaannemer dient werkplekverlichting te voorzien als dit nodig is om de Onderaannemingswerken goed en veilig te kunnen uitvoeren.

10.2 Beveiliging

De werf is volledig omheind om onbevoegden te weren. Toegangspoorten zijn uitgerust met een slagboom en/of tourniquet en blijven steeds gesloten. Tijdens de werkuren bewaakt een portier de toegang. De afsluiting moet altijd intact blijven en mag niet eigenmachtig geopend worden.

10.3 Orde en netheid*

Tijdens de uitvoering van de Onderaannemingswerken en bij iedere tussenkomst van de Onderaannemer, staat deze in voor de netheid van zijn aandeel in de Bouwplaats en dit op dagelijkse basis. Dit is inclusief het treffen van voldoende beschermende maatregelen om beschadiging en/of vervuiling van de aangrenzende en/of andere bouwdelen en/of de Bouwplaats en/of belendende gebouwen en terreinen en/of de openbare weg te allen tijde te voorkomen.

- De basis voor veilige arbeidsomstandigheden wordt gevormd door orde en netheid.
- Elke onderneming draagt continue zorg voor orde en netheid in zijn eigen werkomgeving en moet dagelijks, en indien nodig meer frequent, de werkomgeving opruimen.
- Looppaden, doorgangen en trappen dienen te worden vrijgehouden en het afval dient te worden afgevoerd.
- TM ROCO kan, op kosten van de onderneming die in gebreke blijft, de opdracht geven aan derden om de werkomgeving op te ruimen.
- Het is ieders verantwoordelijkheid om lokalen, kantoren, sanitair, refters, mobiele toiletten steeds proper en net te houden.
- TM ROCO organiseert, in overleg met de gebruikers, de schoonmaak van alle algemene voorzieningen.

10.4 Materieel*

Al het Materieel - inclusief hijsbanden, kettingen, sluitingen, e.d. - dat de Onderaannemer aanwendt om zijn werkzaamheden uit te voeren en de uitvoering zelf van deze werkzaamheden moeten volledig in overeenstemming zijn met alle van toepassing zijnde wet- en regelgeving.

De Onderaannemer dient verplicht elke machine aan een periodieke controle door een bevoegd persoon / organisme te onderwerpen. De goedkeuring en de geldigheidsduur van deze periodieke controle moeten zichtbaar en leesbaar worden aangeduid op de machine zelf.

Elke uitrusting die gekeurd moet worden door een Externe Dienst voor Technische Controle, dient het laatste keuringsverslag, alsook het verslag van indienststelling, in het materieel ter inzage te liggen voor de bevoegde inspectiediensten, de Opdrachtgever en TM ROCO. Uitrusting waarvan geen geldig keuringsverslag kan worden voorgelegd, wordt niet toegestaan op de werf. De Onderaannemer ziet erop toe dat de verplichte periodieke keuringen uitgevoerd worden.

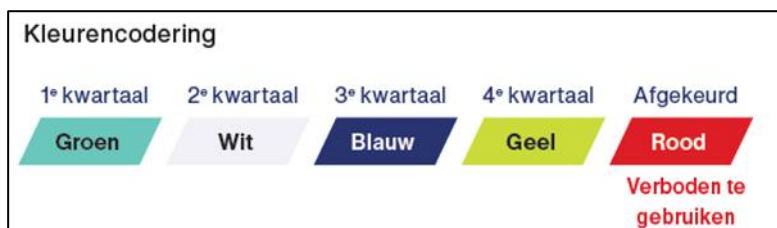
10.5 Arbeidsmiddelen*

Onderaannemers zijn verantwoordelijk voor het informeren en trainen van hun werknemers over eigen arbeidsmiddelen (zie VCA-opleidingsgids risicovolle taken). Alle gebruikers moeten op de hoogte zijn van mogelijke gevaren, ook indien ze niet rechtstreeks met het middel werken.

TM ROCO staat in voor controle, onderhoud en inspectie van haar eigen arbeidsmiddelen, uitgevoerd door een bevoegd persoon of EDTC conform Belgische wetgeving. Onderaannemers staan in voor controle, onderhoud en inspectie van eigen arbeidsmiddelen en voorzien hun personeel van de nodige arbeidsmiddelen.

Een overzicht van het materieel en de bijbehorende certificaten moet beschikbaar voor inzage zijn op de werf. Uitrustingen met verplichte keuring (zoals hijsstoestellen en hoogwerkers) zijn vergezeld van een geldig EDTC-attest.

Hijsmiddelen dienen te zijn voorzien van een tyrap als verificatie van 3-maandelijkse keuring, volgens de kleurcodering op het project of een kleurcodering van de onderaannemer.

Specifieke bepalingen:

- Alle ondernemingen moeten hun mobiele, hijs- en arbeidsmiddelen identificeren en markeren zodat de periodieke keuring duidelijk zichtbaar is voor de werknemers op de bouwplaats.
- Heftoestellen en hijsstoebehoren moeten bij aankomst op de werf een geldig keuringsattest hebben (min. 2 maanden geldig).
- Ladders zijn enkel toegestaan bij korte taken waar geen veiliger alternatief mogelijk is. Ze moeten stabiel, onbeschadigd, voorzien van antislip en bovenaan vastgemaakt zijn.
- Te lossen Materialen en Materieel moeten geleverd worden met gekeurde hijsbanden.
 - Single use hijsbanden zijn toegestaan, mits deze enkel gebruikt worden bij lossen en verplaatsen van de last en deze na verwijdering direct vernietigd of afgevoerd worden.
- Arbeidsmiddelen die door de Onderaannemer gebruikt worden voor het slijpen, boren of bewerken van materiaal dat kwarts bevat, dienen uitgerust te zijn met een stofafzuiging of een systeem van watertoevoeging.
- Een houtzaagmachine worden opgesteld in een ruimte beschermt tegen regen en voorzien van een stofafzuiging.
- Voor gebruik moet gecontroleerd worden of het materieel gekeurd is.

10.5.1 Hoogwerkers en schaarliften

Hoogwerkers worden ingezet om op moeilijk bereikbare werkplekken te komen waar geen andere oplossingen mogelijk zijn. Tijdens het gebruik is een positioneringslijn of valbeveiliging met miniblok (<1,75m) verplicht. Daarnaast dient het maaiveld te zijn afgezet. Het is ten alle tijden verboden om uit een hoogwerker of schaarlift op hoogte te stappen.

Elke hoogwerker en schaarlift is uitgerust met een antiknelbeveiliging en de bestuurder beschikt over een geldig opleidingscertificaat.

De werknemers welke gebruik maken van hoogwerkers en schaarliften dienen gebruik te maken van het daarvoor bestemde ankerpunt (niet aan de leuning).

10.5.2 Steigers

Alle steigers (en rolsteigers hoger dan 4 meter) dienen te worden berekend, opgebouwd, vrijgegeven, aangepast en periodiek gekeurd door een VCA*/** of ISO 45001 gecertificeerd steigerbouwbedrijf. Rolsteigers lager dan 4 meter worden alleen opgebouwd door personen welke voldoen aan een van de onderstaande opleidingen:

- Externe opleiding bij een opleidingsinstituut, bv module 1&2&3 rolsteigers van Constructiv;
- Opleiding conform register risicovolle taken van VCA AV021;
- Interne opleiding met minimaal zes effectieve lessen.

Zie nota OWRB-07891-ROC-NOT-W14-000002 voor alle gedetailleerde voorwaarden omtrent het gebruik van (rol)steigers.

10.6 Buitenlands materieel en arbeidsmiddelen*

Voor machines die vanuit het buitenland naar België komen om hijs- of hefwerkzaamheden uit te voeren, geldt de specifieke wetgeving (ARAB art. 281 Quater).

Deze wetgeving staat toe dat buitenlandse machines hijs- of hefwerkzaamheden uitvoeren in België, maar ze moeten wel aan bepaalde voorwaarden voldoen.

Als de toestellen voldoen aan de volgende voorwaarden, wordt de tussenkomst van de Externe Dienst voor Technische Controles op de Werkplaats (EDTC) beperkt tot een controle van de bijbehorende documenten.

Het materieel en de arbeidsmiddelen:

- Moeten komen van een lidstaat van de Europese Economische Ruimte;
- Mogen niet langer dan 3 maanden verblijven in België, indien ze langer dan 3 maanden verblijven, dienen ze te voldoen aan ARAB artikelen 280 en 281, wat inhoudt dat ze onderhevig zijn aan een Belgisch onderzoek voor indienststelling en een Belgische driemaandelijks keuring;
- Moeten een geldige keuring hebben van een Europese geaccrediteerde, erkende of gelijkwaardige keuringsinstelling als een Belgische EDTC, en deze keuring moet opgesteld zijn in één van de drie Belgische landstalen (Nederlands, Frans of Duits) of hierin vertaald zijn.

10.7 Elektrische installaties

De onderstaande richtlijnen beschrijven de vereisten voor elektrische installaties en werkzaamheden op de bouwplaats.

- De elektrische installaties (e.g. paddenstoelen, containers, burelen) behoren door een Erkende Dienst voor Technische Controle gekeurd te worden conform het AREI en het keuringsverslag dient bij de installatie aanwezig te zijn.
- De Installatieverantwoordelijk van TM ROCO dient vooraf geïnformeerd te worden over nieuwe aansluitingen.
- Stroomaggregaten dienen geaard en gekeurd te zijn door een Erkende Dienst voor Technische controle en het keuringsverslag dient op de werf aanwezig te zijn.
- Werkzaamheden aan elektrische installaties vallen onder werkvergunningen (LOTO/TOTO procedure) en worden uitgevoerd door een gekwalificeerde BA5 techniek.
- Werken in de nabijheid van onder spanning staande installaties (inclusief hoogspanningsmasten) vragen specifieke beschermingsmaatregelen (bijv. zwerfstroom in de nabijheid van spoorinstallaties).

Note: Werken onder spanning aan elektrische installaties is in België verboden volgens het Algemeen Reglement op de Elektrische Installaties (AREI), tenzij er specifieke omstandigheden en veiligheidsmaatregelen zijn die dit toelaten Dit moet altijd in overleg én instemming van de Installatieverantwoordelijke.

10.8 Voertuigen en grondverzet- en materiaalverladingsmachines*

Voorkoming van ongevallen

Er dienen doeltreffende voorzorgsmaatregelen te worden getroffen om te voorkomen dat voertuigen of machines in uitgravingen, sleuven, waterpartijen of andere gevaarlijke zones terechtkomen.

Kantelbeveiliging en objectbescherming

Alle grondverzet- en materiaalverladingsmachines dienen te zijn uitgerust met:

- Een kantelbeveiligingsconstructie (ROPS) ter voorkoming van beknelling of verplettering van de bestuurder.
- Een bescherming tegen vallende voorwerpen (FOPS) conform relevante veiligheidsnormen.

Signalering en markering

Mobiele arbeidsmiddelen moeten voorzien zijn van:

- Een werkend zwaailicht.
- Een akoestisch achteruitrijsignaal ("krekel") dat voldoet aan de geluidsnormen, tussen 87 en 100 dB(A).

Parkeer- en toegangsregeling

Voertuigen dienen te allen tijde te worden geparkeerd op de daartoe aangewezen parkeerplaatsen. In uitzonderlijke gevallen, waarbij personenwagens of busjes toegang tot de werf moeten hebben, kan de portier een ontheffing verlenen.

10.8.1 Gebruik van GSM en Smartphone*

Het is verboden om tijdens het besturen van machines of het uitvoeren van risicovolle werkzaamheden elektronische apparaten zoals telefoons, tablets of andere middelen (inclusief handsfree, car-kit en oortjes) te gebruiken.

10.8.2 Verplaatsingen op de werf*

Personenwagens (bedrijf en privé) zijn enkel toegelaten voor een duidelijk doel (vervoer van materieel) en voorzien van een zwaailicht of het gebruik van de noodverlichting (de "vier pinkers opzetten").

10.9 Collectieve beschermingsmiddelen*

De volgende voorschriften zijn van toepassing op alle collectieve beschermingsmiddelen en hun toepassing op de werf:

- Bij niet-elimineerbare gevaren gaat de voorkeur uit naar collectieve beschermingsmiddelen.
- De op de Bouwplaats aanwezige collectieve beschermingsmiddelen mogen in geen geval door de Onderaannemer worden verwijderd, verplaatst of aangepast, behoudens uitdrukkelijke toelating van TM ROCO en mits de tijdelijke preventiemaatregelen (door de Onderaannemer aan te brengen) eenzelfde graad van bescherming garanderen.
- Het plaatsen of verwijderen van CBM gebeurt steeds in overleg met TM ROCO.
- TM ROCO voorziet enkel algemene collectieve beschermingsmiddelen op de Bouwplaats. De Onderaannemer dient de collectieve beschermingsmiddelen die specifiek nodig zijn voor het uitvoeren van de Onderaannemingswerken zelf te voorzien en onderhouden.
- CBM mogen **nooit** verwijderd worden zonder dat er vervangende of definitieve bescherming is voorzien of het gevaar is weggenomen (e.g. een gat is gedicht).
- Indien de aanwezige collectieve beschermingsmiddelen verwijderd mogen worden door de Onderaannemer, dienen deze door de Onderaannemer onmiddellijk na het beëindigen van zijn werkzaamheden, waarvoor het verwijderen van de aanwezige collectieve beschermingsmiddelen noodzakelijk was, terug in de oorspronkelijke staat te worden aangebracht.
- Op de werf worden fysieke afscheidingen (zoals afsluitingen en verkeersdrempels) geplaatst om voetgangers en voertuigen te scheiden. Gevaarlijke zones worden duidelijk gesignaleerd, afgebakend en indien nodig tijdelijk ontoegankelijk gemaakt.
- Waar definitieve leuningen gepland zijn, plaatst de onderaannemer in overleg met TM ROCO tijdelijke leuningen die voldoen aan de vereiste stabiliteit en afmetingen.
- Indien tijdelijke leuningen niet worden opgenomen in de definitieve installatie, wordt met TM ROCO afgestemd of deze nodig blijven voor andere aannemers. De gebruiker van deze leuningen is verantwoordelijk voor correct gebruik en toezicht.
- Bij ontbrekende CBM's is iedereen verplicht deze, indien mogelijk, te herstellen of te melden aan de leidinggevende.
- Elke gevaarlijke situatie of gevaarlijke handeling moet onmiddellijk worden veiliggesteld of gestopt, en gemeld aan TM ROCO..

10.10 Persoonlijke beschermingsmiddelen*

Alle afgevaardigden en werknemers van de Onderaannemer zijn verplicht op de Bouwplaats de vereiste en nodige persoonlijke beschermingsmiddelen te gebruiken. Het beschikbaar stellen hiervan is de verantwoordelijkheid van de Onderaannemer. TM ROCO kan onder geen enkele voorwaarde verantwoordelijk gesteld worden voor niet voorziene of gebrekkige of onaangepaste persoonlijke beschermingsmiddelen.

- Overeenkomstig de bepalingen van het K.B. van 06/07/2004, is de Onderaannemer ertoe gehouden aan zijn werknemers aangepaste werkkledij te verschaffen.

10.10.1 Kledingvoorschriften PBM's*

Iedereen die de bouwplaats betreedt – inclusief bezoekers – is verplicht om de volgende PBM's en werkkleding te dragen:

- Hoge Veiligheidsschoenen of laarzen klasse S3.
- High visibility bovenkleding, minimaal een hesje.
- Werkkledij (algemeen) Langebroek en shirt.

10.10.2 Additionele PBM's

Afhankelijk van de werkzaamheden en de bijbehorende risico's kunnen aanvullende PBM's verplicht worden gesteld:

- Aangepaste werkkleding bij laswerkzaamheden of elektrische werken.
- Een veiligheidsharnas met valblok (deze uitrustingen moeten jaarlijks en na elke val door de EDTC worden gecontroleerd).
 - Wanneer persoonlijke valbeveiliging gedragen wordt, moet dit altijd vallen onder de risicoanalyse van het werkplan. Wanneer het gaat om een ad-hoc activiteit moet er altijd een TRA opgesteld worden (en besproken worden met de medewerkers welke het werk gaan uitvoeren).
- Een veiligheidsbril / gelaatscherm.
- Veiligheidshandschoenen:
 - Tegen mechanische risico's (EN 388)
 - Bescherming tegen thermische gevaren (hitte en vuur) (EN 407)
 - Tegen koude (EN 511)
 - Tegen chemische producten (EN 374)
- Een lassershelm;
 - Lassershelm met Airflow systeem bij laswerken in slecht geventileerde ruimtes/omgeving.
- Gehoorbescherming (oordoppen, oorkappen enz.). De geluiddempingsgraad moet passen bij de werkzaamheden incl. omgevingsgeluid.
- Reddingsvest bij werken/begeven op, boven, of binnen 2 m van het water.
- Kleding met lange mouwen (bij e.g. betonstorten).
- High visibility lange broek in geel, verplicht bij duister, bij asfaltwerkzaamheden en in de tunnel
- Veiligheidshelm.

In de PBM-matrix (**Fout! Verwijzingsbron niet gevonden. Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.**) is een overzicht weergegeven m.b.t. de meest voorkomende werkzaamheden en de bijbehorende PBM's.

10.11 Hijsplan

Voor het hijsen van kritieke lasten, moet een specifiek hijsplan opgesteld worden, zie nota OWRB-OWRB-ROCO-000-00-WV-WU01-NOT-0003. Voor hijs- en funderingswerken nabij de publieke omgeving moet de bijbehorende nota gevolgd worden, zie nota OWRB-07891-ROC-NOT-W14-000013.

10.11.1 Kritieke hijsen

Kritieke hijswerken zijn:

- Als meer dan 90% van de hijscapaciteit van de kraan gebruikt wordt
- Bij een tandemhijs (één last met twee of meer kranen)
- Bij hijswerk met een grote last en vorm (vuistregel > 25 ton) of met een onstabiele lading of zwaartepunt
- Indien de ondergrond niet stabiel, onvoldoende draagkrachtig kan zijn of er onzekerheid is over de bodemgesteldheid
- Bij hijsen vanaf pontons (last >25 ton)
- Opbouw torenkranen

Hijsplannen (en bijbehorende stabiliteitsberekeningen als er vanaf drijvend materieel gehesen wordt) voor kritieke hijsen dienen altijd inhoudelijk getoetst te worden door een (externe) specialist.

- Kritieke lasten worden altijd aangeslagen en begeleid door een rigger met een opleiding "kritieke lasten" IS-006 en dragen en blauw fluorescerend vest.

11 Gevaarlijke stoffen

11.1 Stofbeheersing*

Bij het verwerken van veel soorten bouwmaterialen kan stof ontstaan. Dit betreffen onder andere de volgende bouwmaterialen; hout, mortel, baksteen, tegels, leisteen, natuursteen, zand, klei, kalkzandsteen, graniet, zandsteen en vuursteen.

Om werknemers te beschermen, wordt gewerkt volgens de preventiehiërarchie. Wanneer stofvorming niet te vermijden is, gebruikt men gereedschap met afzuiging, houdt men het materiaal nat en zorgt men voor voldoende (natuurlijke) ventilatie. In binnenruimtes en bij overdekte zaagtafels is stofafzuiging altijd verplicht. Indien nodig worden aanvullende persoonlijke beschermingsmiddelen gedragen.

Stofontwikkeling door het gebruik van de werfwegen dient beheerst te worden door de werfwegen vochtig te houden (e.g. inzet sproeiwagen) en te vegen.

Wanneer er sprake is van (mogelijke) stofvorming bij de werkzaamheden, dient dit te worden uitgewerkt in het werkplan of sloopplan.

11.2 Asbest

Asbestvezels zijn gevaarlijk bij inademing en kunnen leiden tot asbestose, longkanker en tumor vorming. Risicovolle asbesttoepassingen mogen enkel door de FOD WASO erkende asbestverwijderaars verwijderd worden. Zij werken volgens strikte veiligheidsprocedures conform de vigerende wetgeving in België.

Op het project zijn asbesthoudende materialen aanwezig. De opdrachtgever heeft de asbestverdachte materialen geïnventariseerd. Voor verwijdering wordt een sloop-opvolgingsplan opgesteld dat wordt aangevuld met het plan van de asbestverwijderaar om het asbest te verwijderen. Het is vervolgens de verantwoordelijkheid van de asbestverwijderaar om de werkzaamheden bij het FOD WASO te melden.

Asbest wordt enkel door gecertificeerde asbestsaneerbedrijven verwijderd. Deze voorziet de nodige beheersmaatregelen zoals beschreven conform de vigerende wetgeving in België. Daarnaast voorziet TM ROCO in overleg met de asbestverwijderaar een vergunning (via de FOD WASO) voor de werkzaamheden.

TM ROCO controleert voor aanvang van de werkzaamheden dat alle verplichte documenten zijn aangevraagd door de onderaannemer en dat deze erkend is bij de FOD WASO.

11.2.1 Asbesthoudende afval

Langdurige opslag op de werf is verboden (i.e. langer dan 24h): Voor asbestafval zijn er verschillende artikels van toepassing, namelijk:

- VLAREM II art. 4.7.0.1: Asbesthoudend afval moet dubbel verpakt worden in goed gesloten, stofdichte zakken of containers.
- VLAREMA art. 4.3.2 § 1, 12°: Asbestcement en asbestverdacht materiaal moeten afzonderlijk ingezameld en veilig verpakt worden.

De afvoer naar een vergunde verwerker of stortplaats moet steeds gebeuren met de wettelijk vereiste traceerbaarheidsdocumenten om de volledige keten te garanderen.

11.2.2 Toeval vondst asbest

In het geval er (vermoedelijk) asbest wordt aangetroffen, worden de werkzaamheden direct stilgelegd en het gebied veiliggesteld. Vervolgens wordt het verdachte materiaal/gebied getest om vast te stellen of het daadwerkelijk om asbest gaat – dit mag enkel getest worden door een gecertificeerd asbestinventarisatiebedrijf welke beheersmaatregelen treft zoals beschreven conform de vigerende wetgeving in België.

- Dit proces wordt geïnitieerd en bewaakt door de verantwoordelijke Projectleider van TM ROCO.
- Wanneer er vastgesteld is dat het gaat om asbest en dit verwijderd moet worden, wordt dit gedaan zoals beschreven in paragraaf 11.2.

11.2.3 Blootstelling asbest

Indien werknemers (vermoedelijk) zijn blootgesteld aan asbest heeft de werkgever de volgende verantwoordelijkheden:

- Melden van de blootstelling aan de preventieadviseur-arbeidsarts van de werkgever;
- Het opstellen van een register van blootgestelde werknemers;
- Het uitvoeren van een gezondheidstoezicht op de blootgestelde werknemers;

11.3 Verontreinigde gronden

Binnen het projectgebied zijn verontreinigde gronden aanwezig. Vanuit het bodemsaneringsplan opgesteld door een erkend bodemsaneringsdeskundige en Arbeidsarts (via Mensura) van TM ROCO zullen de gezondheidsrisico's met de benodigde maatregelen worden vastgesteld.

De specifieke maatregelen worden per werkplan vastgesteld, zoals:

- Werkzaamheden uitvoeren met machines welke beschikken over een cabine met overdruk en filters;
- Wasinstallatie verzorgen;
- Vervuilde zone aanduiden als verboden voor onbevoegden;
- Toegang via de-contaminatie om verspreiding tegen te gaan;
- Toepassen van beheersmaatregelen in functie van de risicoanalyse Toepassen van de algemene hygiëne maatregelen;
- Eten, drinken en roken op de werkplek is verboden;
- Eten, drinken, roken e.d. is alleen toegestaan op een daartoe aangewezen plek buiten de verontreinigde zone en na de-contaminatie en/of het wassen van handen;
- In 'schone ruimten' zoals de keten en, burelen mag men niet komen in deze werkkleding en met mogelijk verontreinigd schoeisel/laarzen.

Verontreinigde gronden vragen bijzondere aandacht met het oog op milieubescherming. Afvoer en verwerking dienen conform de geldende regelgeving, zoals vastgelegd in VLAREBO en het bodemdecreet, te gebeuren. Stockage dient te gebeuren in daartoe voorziene tijdelijke opslagplaatsen (TOP's), die vergund zijn voor de opslag van (verontreinigde) grond. Elke onregelmatigheid of afwijking dient te worden gemeld aan de TM ROCO milieumedewerker van het specifieke deelgebied.

11.3.1 Aantreffen onbekende verontreiniging

Ondanks de voorafgaande onderzoeken en plannen, is het mogelijk dat tijdens de werken een onverwachte, onbekende (vermoedelijke) verontreiniging wordt aangetroffen. Verontreiniging kan visueel worden waargenomen (verkleuring van de bodem) of zintuigelijk door middel van geur.

Aangezien de aard en de risico's van deze stoffen onbekend zijn, moet de bescherming van mens en milieu onmiddellijk worden gegarandeerd. In dit geval gelden de volgende principes:

- Zet het werk direct en onmiddellijk stil in de nabijheid van de vondst
- Verlaat de specifieke zone, en ga naar een veilige, niet-verontreinigde zone
- Markeer de verontreinigde zone, en zorg ervoor dat machines of materieel dat in contact is geweest met de verontreiniging ter plaatse blijft om verspreiding te voorkomen.
- Meld de vondst direct aan de verantwoordelijke TM ROCO Projectleider en de TM ROCO Milieumedewerker van het specifieke deelgebied. Deze zullen – indien nodig in samenwerking met bodemsaneringsdeskundige – een onderzoek opstarten.
- De onbekende verontreiniging wordt getest/geanalyseerd/gemeten en voorgelegd aan de arbeidsarts
- Werkzaamheden mogen pas hervat worden nadat de maatregelen zijn vastgelegd, en door de TM ROCO projectleider zijn goedgekeurd en gecommuniceerd.

11.4 Gevaarlijke stoffen en producten

Op de bouwplaats zijn vaak gevaarlijke stoffen aanwezig die risico's vormen voor mens en milieu, zowel op korte als lange termijn. Deze stoffen kunnen chemisch, toxisch, ontvlambaar of explosief zijn.

- Opslag in tunnels of bouwputten is verboden. Gevaarlijke producten worden opgeslagen in containers met opvangbakken om bodemverontreiniging te voorkomen. De opslaglocaties staan aangeduid op het werfinrichtingsplan.
- Voor elk product is een Safety Data Sheet (SDS) beschikbaar, samen met een overzicht van alle aanwezige gevaarlijke stoffen. Op basis hiervan neemt de werfleiding preventieve en mitigerende maatregelen.
- Spill kits zijn strategisch geplaatst en het gebruik ervan moet aan werknemers worden toegelicht.
- Verpakkingen moeten voorzien zijn van de juiste pictogrammen en gevarensymbolen.
- Alle producten moeten correct geëtiketteerd zijn en het gebruik van gevaarlijke stoffen moet opgenomen zijn in het veiligheidsplan.
- SDS-fiches moeten beschikbaar zijn op de werkplek en in opslagruimten.
- Werken waarbij schadelijke dampen of gassen vrijkomen, moeten verwerkt worden in het werkplan.

11.4.1 Werken met en opslag van gasflessen

Bij werken waarbij schadelijke dampen of gassen vrijkomen, moet dit vooraf gemeld worden en de beheersmaatregelen verwerkt zijn in een werkplan.

Gasflessen worden op de daarvoor bestemde locaties in een goed geventileerde stalling of container rechttop gestockeerd, vastgemaakt, voorzien van de beschermkop en beschermd tegen de zon. Hierbij dienen de wettelijke afstanden gerespecteerd te worden.

Daarnaast gelden de volgende voorwaarden:

- Op gasflessen en gascilinders met brandbare gassen wordt een vlam-dover toegepast.
- Opslag van zuurstof, brandbare en zuurstof verdringende of toxische gassen worden niet in ondergrondse ruimten, besloten of slecht geventileerde ruimten opgeslagen.
- Het gebruik van laskarren is mogelijk indien de hoeveelheid gas beperkt blijft tot de (dag)werkvoorraad.
- Bij werken met open vlam hoort een ABC-blusapparaat van minimum 6 kg.
- De keuring van de lasposten gebeurt zoals bepaald in de wetgeving.

12 Milieu

Maatregelen dienen genomen te worden tegen vervuiling van bodem, lucht en water.

Het lozen van spoelwaters of enige andere vorm van vloeistoffen of vaste stoffen in de riolering of oppervlaktewater is verboden, tenzij mits goedkeuring van de bevoegde instanties (zoals VMM). Een afschrift van de schriftelijke toestemmingen moeten worden overgemaakt aan de Opdrachtgever en de Bouwdirectie belast met de controle op het werk.

Indien er vervuiling optreedt op en/of buiten de Bouwplaats, ten gevolge van de Onderaannemingswerken, dient de Onderaannemer dit onmiddellijk te melden aan TM ROCO en op te ruimen, rekening houdend met veiligheid en minimale overlast voor de Bouwplaats en de omgeving.

12.1 Afval*

Het correct en gescheiden beheer van afvalstoffen op de werf is een fundamentele en wettelijke verplichting conform het Vlaams Reglement betreffende het duurzaam beheer van Materiaalkringlopen en Afvalstoffen (VLAREMA) en het materialendecreet. De doelstelling van dit beleid is maximale recyclage van bouw- en sloofafval en minimale restafvalproductie. Elke onderaannemer en elke werknemer is verplicht deze regels strikt na te leven. TM ROCO voorziet de nodige inzamelmiddelen en locatie (i.e. inzamelcontainers op diverse plaatsen verspreid over de TM ROCO werven). De discipline en het toezicht op de sortering ligt steeds bij de uitvoerende partij.

Om te voldoen aan de wetgeving en de werfstandaarden, zijn onder meer volgende basisprincipes belangrijk:

- Het vermengen van gescheiden afvalstromen is strikt verboden. De onderaannemer is verplicht om afvalstromen correct te sorteren. Bij foutieve sortering kunnen extra kosten gerekend worden: de afvalophaler kan vrachten weigeren of extra kosten aanrekenen. De onderaannemer kan verantwoordelijk gesteld worden voor bijkomende kosten als wordt vastgesteld dat zij verantwoordelijk zijn voor foutieve sortering.
- In VLAREMA artikel 4.3.2. § 1 wordt bepaald welke afvalstoffen afzonderlijk moeten worden ingezameld. Deze stoffen worden tijdens de werkzaamheden afzonderlijk ingezameld. De onderaannemer wordt geacht op de hoogte te zijn van de afzonderlijk in te zamelen afvalstoffen. Deponeer afval uitsluitend in de duidelijk geëtiketteerde containers en inzamelpunten die verspreid over de werf zijn voorzien. Raadpleeg bij twijfel de werfleiding.
- Afvalstoffen afkomstig van gevaarlijke producten en brandbare stoffen, zoals gedefinieerd in VLAREM II, moeten worden verzameld in de KGA-container. Gevaarlijke producten zijn te herkennen aan de GHS-etikettering op de verpakking en brandbare stoffen zijn stoffen met een vlammpunt tussen 60°C en 250°C. Voorbeelden van deze stromen zijn: oliën, katten, spuitbussen, verpakkingen van cement, Het gebruik van transparante zakken voor bedrijfsrestafval is verplicht volgens VLAREMA Artikel 5.3.13.2. De bedoeling is dat de afvalsortering controleerbaar is. Elke inbreuk tegen dit artikel door de onderaannemer is op verantwoordelijkheid van de onderaannemer.

De onderaannemer, en met name elk individu draagt de volledige verantwoordelijkheid voor de correcte sortering en afvoer op de werf, in de werfketen en/of in de kantoren. Bij het vaststellen van sorteerfouten (non-conformiteiten), hetzij door de werfleiding hetzij door de afvalinzamelaar (OVAM-registratie), zullen de kosten en eventuele boetes worden verhaald op de betrokken onderaannemer. Elke onderaannemer wordt verwacht dat zij hun personeel afdoende instrueren over de sorteeregels en dat zij proactief toezien op de naleving ervan, ten voordele van de veiligheid, de kosten en het milieu.

12.2 Waterbeheer

Water is een te beschermen goed. Elke onderaannemer draagt de verantwoordelijkheid om waterverontreiniging te voorkomen. Wij hanteren een absoluut nul-tolerantiebeleid: het illegaal lozen van de kleinste hoeveelheid vervuilde vloeistof wordt beschouwd als een ernstig milieu incident, dat door TM ROCO zal geregistreerd en onderzocht worden. De volgende vuistregels zijn van kracht:

- **Bemalingswater:** Vrijkomend bemalingswater moet altijd afgevoerd worden naar de daartoe vergunde waterzuiveringsinstallaties (WZI), conform de omgevingsvergunning, tenzij het water 100% voldoet aan de lozingsnormen en er geen waterzuivering nodig is. Zorg voor een correcte aansluiting van pompen en leidingen en voorkom spills.
- **Bedrijfsafvalwater:** Alle bedrijfsafvalwater (bv. waswater van materieel, proceswater) moet gescheiden ingezameld en eveneens naar de WZI of een vergunde verwerker afgevoerd worden. Dit water mag in geen geval vermengd worden met regenwater.
- **Nultolerantie illegale lozingen:** Het is ten strengste verboden om enig verontreinigd water, olie, chemicaliën, of cementwater direct te lozen in de riolering, oppervlaktewater of de bodem. Dit is een ernstige milieuovertreding.
- **Procedure bij calamiteit:** Bij spills en/of ongevallen met gemorste vloeistoffen (bv. olie, brandstof) die een risico vormen voor waterverontreiniging, moet de activiteit onmiddellijk stilgelegd worden. Meld de calamiteit onmiddellijk aan de TM ROCO Projectleider en/of de TM ROCO milieumedewerker om de incidentprocedure te starten.

12.3 Stof- en geluidsbeheersing*

De onderaannemer is direct verantwoordelijk voor de beperking van stof- en geluidshinder die voortkomt uit hun werkzaamheden, met oog op zowel de gezondheid van hun personeel als de omgevingshinder. Naleving van de bepalingen uit de omgevingsvergunning en onderstaande maatregelen is strikt verplicht:

12.3.1 Stofbeheersing*

Qua stofbeheersingsmaatregelen, zijn onderstaande basisprincipes van kracht:

- De maximale snelheid op de werf is 30km/u, en dient ten alle tijde gerespecteerd te worden.
- Bij alle stof-intensieve activiteiten (e.g. breekwerken, zagen, slijpen, grondverzet, overpompen van cement/bentoniet) moet de onderaannemer – in samenspraak met TM ROCO - proactief bevochtigingsinstallaties en/of sproeiwagens inzetten om stofvorming aan de bron te onderdrukken.
- Tijdelijk opgeslagen losse materialen (zoals zand of grond) moeten afgedekt worden ter voorkoming van verstuiving.
- Het dragen van geschikte persoonlijke beschermingsmiddelen, zoals stofmaskers, is verplicht bij stof verwekkende werkzaamheden. Overmatige stofhinder of het falen van de beheersmaatregelen moet onmiddellijk worden gemeld aan de TM ROCO Projectleider.

12.3.2 Geluidsbeheersing*

Geluidsproductie gaat onvermijdelijk gepaard met werfactiviteiten, maar overmatige hinder moet te allen tijde worden vermeden en beperkt. De onderaannemer dient geluids- en trilling gevoelige activiteiten vooraf in kaart te brengen en mee op te nemen in het werkplan.

De onderaannemer is verplicht alle nodige dempende maatregelen toe te passen om de geluidsimpact naar de omgeving te beperken en te allen tijde te voldoen aan het dagmaximum (daggemiddelde) van

	Project: Oosterweelverbinding – Rechteroever - Perceel 3b
	Titel: Werfreglement

80 dB. Bij overschrijding moeten de werkzaamheden gestopt worden zodat het daggemiddelde niet overschreven wordt.

Schakel machines en apparatuur onmiddellijk uit wanneer deze niet in gebruik zijn. Geluid-intensieve activiteiten moeten vooraf met TM ROCO worden afgestemd.

Het dragen van geschikte gehoorbescherming is verplicht bij alle geluid-intensieve taken en in zones waar het geluidsniveau dit vereist.

Bij waarschuwingen of overschrijdingen van de drempelwaarden gemeten door het TM ROCO monitoringssysteem (Vision 42), moet de onderaannemer onmiddellijk actie ondernemen om de geluidspiek te beperken op aanwijzing van de TM ROCO Projectleider. Overschrijdingen zullen door TM ROCO worden geregistreerd en onderzocht.

De Onderaannemer dient “Beheersing geluid/trillingen” op te nemen in het werkplan indien hij verwacht dat zijn werkzaamheden kunnen leiden tot het overschrijden van de opgegeven grenswaarden geluid/trillingen.

De volgende elementen dienen als minimum te worden uitgewerkt:

- De geluid/trilling gevoelige locatie;
- De maatgevende activiteiten die tot de overschrijding van de grenswaarden kunnen leiden;
- De beheersmaatregelen die nodig zijn om overschrijdingen van de grenswaarden te voorkomen.

13 Noodsituaties

13.1 Werfnoodinterventieplan en BHV/EHBO-organisatie

Voor ieder deelgebied is door TM ROCO een afzonderlijk Werfnoodinterventieplan (WNI-plan) opgesteld. Het WNI-plan heeft betrekking op het personeel, maar ook het milieu (fauna, flora, waterlopen enz.) en de omgeving (omwonenden, autoriteiten enz.). Het WNI-plan dient om voorbereid te zijn bij incidenten, mogelijke noodsituaties en evacuaties om de mogelijke gevolgen van een noodsituatie te beperken.

TM ROCO heeft per deelgebied een BHV/EHBO-organisatie ingericht en voorziet daarnaast in algemene noodvoorzieningen zoals EHBO-middelen, brandblusmiddelen, AED en olie-spillagemateriaal. De werknemers van de onderaannemer worden hierover geïnstrueerd tijdens het startwerkoverleg (zie 6.6 Startwerkoverleg).

Onderaannemers zorgen, afgestemd op het aantal gelijktijdig aanwezige medewerkers, voor voldoende opgeleide en gecertificeerde EHBO'ers (ook tijdens nacht- en weekendwerk) en voor hun eigen specifieke noodvoorzieningen die voortvloeien uit de aard van de werkzaamheden (e.g. brandblusmiddelen bij laswerk, gasdetectieapparatuur bij werken in besloten ruimten).

Alle EHBO-tussenkomensten moeten gemeld worden bij de (hoofd)uitvoerder van TM ROCO.

13.2 Noodoefeningen

Gedurende de looptijd van het project zullen door TM ROCO, al dan niet in samenwerking met de onderaannemer, verschillende noodoefeningen worden georganiseerd, zoals bij olie lekkage, brand, medische evacuatie, nabijheid van een Seveso-inrichting en ontruiming. In dit kader is volledige medewerking van de onderaannemer vereist en hieraan kunnen geen extra kosten aangerekend worden. Oefeningen georganiseerd door TM ROCO zullen tijdig aangekondigd worden aan de onderaannemer.

13.3 Doorgangen van de Nood- en Hulpdiensten*

TM ROCO en alle onderaannemers zorgen voor ongehinderde doorgangen van de nood- en hulpdiensten over de openbare- en werfwegen. Dit betekent dat in geval van een calamiteit op de bouwplaats zelf of in de nabijheid hiervan zoals bij een Seveso-bedrijf, ten tijde van werkzaamheden de werfweg vrijgemaakt wordt van voertuigen en materieel in zodanige periode dat de hulp- en nooddiensten geen of nauwelijks vertraging zullen hebben. Buiten de werktijden wordt een minimale breedte en hoogte vrijgehouden ten behoeve van bereikbaarheid van Nood- en hulpdiensten:

- 4,5 meter hoog.
- 6 meter breed.

14 Incidentenmanagement

14.1 Algemeen

TM ROCO beschouwd de volgende voorvallen als te melden incidenten:

- Incidenten, ongevallen met schade (met schade: zowel fysieke letsels, een arbeidsongeval als een incident met materiële of milieu schade);
- Incidenten zonder schade (bijna ongevallen, gevaarlijke situaties en gevaarlijke handelingen).

Een ernstig incident is te lezen zoals in de wetgeving (Codex Welzijn op het werk) is gedefinieerd. Een zeer ernstig incident wordt beschouwd wanneer het gaat om een dodelijk arbeidsongeval of een arbeidsongeval dat een blijvende arbeidsongeschiktheid veroorzaakt.

14.2 Melding incidenten*

De Onderaannemer is verplicht om alle incidenten (zie 14.1) **direct** te melden aan de TM ROCO (Hoofd)Uitvoerder. Tevens verplicht de Onderaannemer zich om mee te werken aan onderzoek door TM ROCO of de Opdrachtgever.

14.3 Incident onderzoek

De noodzaak en mate van het uitvoeren van een incidentenonderzoek/-analyse wordt gebaseerd op basis van de (potentiële) ernst van het incident en de kans op herhaling (waarschijnlijkheid) van het incident. Deze wordt vastgesteld aan de hand van een risicobeoordeling die plaats vindt direct na de melding van het incident.

14.3.1 Ernstig arbeidsongeval*

Bij een ernstig arbeidsongeval (gedefinieerd volgens en verplicht vanuit de Belgische wetgeving) is het de verantwoordelijkheid van de werkgever van het slachtoffer een onderzoek te voeren en een omstandig verslag op te maken door een Preventieadviseur Niveau 1.

Het omstandig verslag wordt voor indiening bij het FOD Welzijn besproken met de TM ROCO V&G Manager van het desbetreffende deelgebied.

15 Toegang tot het TM ROCO werkterrein

15.1 Medewerkers TM ROCO en Onderaannemers

Om het TM ROCO werkterrein te betreden dient door de werkgever van de desbetreffende medewerker de bewijsdocumenten voldoen sociale wetgeving met TM ROCO te worden gedeeld.

Door TM ROCO is een digitale veiligheidsinstructie opgesteld, waarin de bouwplaats risico's en bijbehorende beheersmaatregelen worden benoemd inclusief een bekwaamheidstoets. Op de locaties worden ruimten ter beschikking gesteld om de veiligheidsinstructie te verzorgen. Om het TM ROCO werkterrein te mogen betreden dient de medewerker in het bezit te zijn van een VCA-diploma (zie 4.1.1) en de TM ROCO digitale veiligheidsinstructie inclusief toets te hebben gevolgd en behaald.

TM ROCO hanteert een digitaal toegangssysteem. Hierin wordt het volgende geregistreerd en bijgehouden:

- Voldoen aan vereisten sociale wetgeving
- Welke veiligheidskundige opleiding is gevolg (zoals VCA)
- Digitale projectinstructie en het behalen van de toets
- De verplichte opleidingen en eventuele medische geschiktheid (bv kraanmachinisten)
- Identificatie aan de hand van paspoort of een ander geldig identiteitsbewijs (ID-kaart)

Indien aan alle voorwaarden is voldaan ontvangt de medewerker een persoonsgebonden pas en een projectflyer. Door een aanmelding met de pas aan de toegangspoorten verkrijgt de medewerker toegang tot het TM ROCO werkterrein.

Om zorg te dragen dat de projectintroductie wordt begrepen door iedere medewerker worden de digitale projectintroductie en project flyer meertalig beschikbaar gesteld.

Geldigheid van de certificaten wordt gedurende de inzet gecontroleerd via het digitale systeem, maar blijft altijd de verantwoordelijkheid van de zijn/haar werkgever.

15.2 Leveranciers*

De leveranciers van TM ROCO dienen vooraf te worden aangemeld door zijn/haar TM ROCO-contactpersoon bij de portier. Bij aankomst dient de medewerker zich te legitimeren met een geldig ID-bewijs. Vervolgens ontvangt deze medewerker een bezoekerspas en projectflyer van de portier en een verkorte veiligheidsinstructie voor het betreden van het werkterrein. Bij verlaten van het werkterrein wordt de bezoekerspas weer ingeleverd bij de portier.

15.3 Werkbezoeken

De bezoekers aan het TM ROCO werkterrein (werkbezoeken) dienen vooraf te worden aangemeld door een TM ROCO-contactpersoon bij de portier. Bij aankomst dient de medewerker zich te legitimeren met een geldig ID-bewijs. Vervolgens ontvangt deze medewerker een bezoekerspas en een projectflyer voor het betreden van het werkterrein. Bij het verlaten wordt de bezoekerspas weer ingeleverd bij de portier. Toegang van bezoekers aan de bouwlocatie (m.u.v. de PBM-vrije zone) is alleen toegestaan onder begeleiding van een TM ROCO-medewerker die in het bezit is van een geldige toegangspas.

Bijlage 1 V&G Beleidsverklaring

Beleidsverklaring Kwaliteit - Veiligheid - Gezondheid - Milieu (KVGM)

Bij ROCO leggen we de lat hoog op het vlak van kwaliteit, veiligheid, gezondheid en milieu. Als aannemersconsortium belast met het ontwerp en de bouw van de Oosterweelverbinding op Rechteroever (3b), willen we staan voor grensverleggend en maatschappelijk verantwoord ondernemen. Samen met onze bouwheer Lantis is het onze ambitie om een voorbeeldwerf te zijn voor de rest van de sector. Daarom hanteren we een proactief KVM-beleid waarbij we risico's en ongewenste situaties voorkomen, identificeren en daadkrachtig aanpakken.

Grote KVM-ambities in lijn met onze ROCO-kernwaarden (Respect, Oplossingsgericht, Connectie en Onderscheidend) en onze strategische projectdoelstellingen

Tevreden belanghebbenden en omgeving

- Open en constructieve samenwerking met Lantis en onze stakeholders
- Geen klachten

Ons project is goed voor mens en milieu

- Veiligheid is topprioriteit bij elke afweging
- Nul ongevallen en incidenten op het gebied van Veiligheid en Milieu
- Een hoog veiligheids- en milieubewustzijn
- Werken aan duurzame oplossingen

In één keer goed en betrouwbaar

- Een hoog kwaliteitsbewustzijn
- Voldoende gekwalificeerd personeel

Een KVM-beleid met sterke doelstellingen die zich vertalen in actie

- We voldoen aan alle van toepassing zijnde (wettelijke) eisen
- We verbeteren continu en duurzaam ons managementsysteem om zo onze prestatie te verbeteren
- Risico's worden zoveel mogelijk beperkt en kansen optimaal benut

KVM is een verantwoordelijkheid van iedereen

Goed leiderschap en betrokkenheid van de directie en kernteam zijn van eminent belang om dit beleid uit te dragen, waarbij de inbreng van alle medewerkers wordt gestimuleerd.

Het waarborgen van de kwaliteit en van de veiligheid van allen die bij het project betrokken zijn, evenals van het directe leefmilieu, is ieders verantwoordelijkheid. We verwachten betrokkenheid, samenwerking en uitmuntend gedrag van elkeen, zowel van het management, de werknemers, de opdrachtgever, partners als onderaannemers. De directie, het kernteam en de leidinggevenden vervullen hierin een voorbeeldrol.

Iedereen heeft het recht om het werk stil te leggen en in te grijpen bij een (vermoeden van) onveilige, ongewenste of risicovolle situatie. Een schouderklop bij knap werk wordt toegejuicht.

Handwritten signatures of the project team members, including Jeroen Philijns, Johan Mignon, Koenraad Van Regenmortel, Bieke Bekaert, Alex Vandemeulebroecke, Robbert de Groot, Leonard Van der Vorm, Kristof Aernouts, Rudi Put, Bert Muys, Rudy Aelvoet, and Björn Walgraeve.

OWRB-ROCO-000-00-AL-PB01-PRC-0001

Bijlage 2 Akkoordverklaring VGM

lantis

Akkoordverklaring VGM

Algemeen:

Alle velden zijn verplicht in te vullen

Contractnummer:	
Firmanaam onderaannemer:	
Certificatie:	☐ VCA / ☐ ISO45001
Certificatienummer:	
Naam preventieadviseur:	
Telefoonnummer:	
Email:	
Naam arbeidsgeneeskundige dienst (EDBP):	
Telefoonnummer:	
Ongevallenverzekering	
Naam verzekeraar:	
Polisnummer:	

Verklaring:

Ondergetekende verklaart het TM ROCO Werfreglement en deze Akkoordverklaring VGM te hebben begrepen en zich hieraan te committeren.

De onderaannemer verklaart (zie TM ROCO Werfreglement):

- Ten alle tijden de TM ROCO Life Saving Rules te respecteren.
- Volledige medewerking te verlenen en initiatieven van TM ROCO te ondersteunen voor een pro-actief veiligheidsbewustzijn op de bouwwerf.
- Een specifiek opgesteld werkplan minimaal 20 werkdagen voorafgaand aan de start van de werkzaamheden ter goedkeuring aan te bieden aan TM ROCO. Het specifieke werkplan omvat minimaal:
 - Beschrijving van de werkzaamheden.
 - VGM Risicoanalyse met beheersmaatregelen (RIE).
 - Contactgegevens veiligheidsverantwoordelijke Onderaannemer op de bouwwerf.
 - Een volledig ingevulde kopie van deze ondertekende VGM Akkoordverklaring.
- Dat minimaal 1 medewerker van een groep van 5 medewerkers van de onderaannemer zich verstaanbaar kan maken in de Nederlandse, Engelse of Franse taal.
- Het organiseren van een fysieke aanwezigheid van een preventieadviseur vanaf 50 medewerkers op de werf.
- Alle medewerkers in bezit zijn van een VCA-opleiding en vereiste opleidingscertificaten/attesten voor de uitvoering van risicofuncties en dat deze voorafgaand aan de uitvoering van de werkzaamheden zijn geüpload in het onlineplatform 'Conneqtr Zen'.
- Al het materieel – inclusief hijsbanden, kettingen, sluitingen, e.d. en gereedschap periodiek op de voorgeschreven wijze wordt gekeurd en dit zichtbaar en leesbaar is aangeduid.
- Elke uitrusting die gekeurd moet worden door een Externe Dienst voor Technische Controle, het laatste keuringsverslag, alsook het verslag van indienststelling, ter inzage ligt op de werf voor TM ROCO.

Voor akkoord, datum:	
Onderaannemer (naam):	
Handtekening:	

Bijlage 3 PBM matrix

Legenda:

V: Verplichte PBM

R: Risico-afhankelijke PBM

V + R: Verplichte PBM, maar type is risico-afhankelijke

	Veiligheidshelm	Reflecterende kledij	Lange broek	Voetbescherming	Gehoorbescherming	Lange mouwen	Lange reflecterende broek	Handbescherming	Veiligheidsbril / Stofbril	Gelaatsscherm	Lasscherm	Ademhalingsbescherming	Valbescherming	Reddingsvest	Lanyard
Standaard PBM's	V	V	V	V	R	R		R	R						
Gebruik van (aangedreven) Tools & Rigging-activiteiten:															
*Boren/Zagen	V	V	V + R	V	V	V + R			R	R		R			
*Frezen	V	V	V + R	V	V	V + R			R	R		R			
*Slijpen	V	V	V + R	V	V	V + R			R	R		R			
*Hakken	V	V	V	V	V	V + R		V	R	R		R			
*Trillen	V	V	V	V	V	V + R		V	R	R		R			
*Schieten	V	V	V	V	V	V + R		V	R	R		R			
*Rigging	V	V	V	V	V	V + R		V	R	R		R			
Werken in duister (tunnel, nacht)	V	V	V	V			V								
Vlechten van wapening en uitstekende	V	V	V	V				V + R							
Storten van beton	V	V	V	V		V		V	V						
Asfalteren	V	V	V	V		V		V + R							
Werken met open vlam															
*Lassen	V	V + R	V + R	V	V	V + R		V + R			V	R			
*Branden	V	V + R	V + R	V	V	V + R		V + R	V + R			R			
Werken op hoogte	V	V	V	V									V		V
Werken in een besloten ruimte	V	V	V	V	V							R	R		
Werken nabij het water	V	V	V	V										R	
(de)Montage van stellingen	V	V	V	V									R		V
Blootstelling aan gevaarlijke stoffen	V	V	V	V		R		R				R			
Contact met gecontamineerde grond, water of s	V	V	V	V		R		R				R			
Hoge druk reinigen	V	V	V	V					R	R					
Lage druk reinigen & Steamcleanen	V	V	V	V					R	R					
Alle andere taken	V	V	V	V	R	R	R	R	R	R	R	R	R	R	R

Project: Oosterweelverbinding – Rechteroever - Perceel 3b

Titel: Werfreglement